

ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ.

Τῆς 1ῆς. 2 Ἰανουαρίου.

1818

Ἱ Σ Τ Ο Ρ Ι Α.

Ἐπιτομή τῶν Φιλιππικῶν τοῦ Πομπηίου Τρόγου (*), οὗ
πρώτον ἐκ τοῦ Λατινοῦ εἰς τὴν Αἰολοδωρικὴν Ἑλληνι-
κὴν διάλεκτον μεταγλωτισθεῖσα, καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ
τοῦ Ἀποπειρογράφου τῆς Ῥουμανίας καὶ προσφωνη-
θεῖσα τῷ ὑψηλετάτῳ Ἡγεμόνι τοῦ Ῥουμανικοῦ ἀρχεῦ
Κυρίῳ, Κυρίῳ Ἰωάννῃ Καράτζια, τῷ φίλῳ τῶν λό-
γιῶν καὶ τῆς Ἱστορίας. Ἐν Λειψίᾳ, παρὰ τῷ Τάουχνιτς,
1817. Σελ. 621 καὶ 34 Ἐπιλεγόμε.

Τὸ γένος χρεώσεται πολλὰς χάριτας εἰς τὸν μεταφράσαν Κο-
ριον Δημήτριον (Δανιὴλ) Φιλιππίδην, ὅτι ἐκαινοποίησεν εἰς
αὐτὸ τὰ Φιλιππικά τοῦ Π. Τρόγου, εἰς γλωσσῶσαν καταλι-

(*) Πομπηίος Τρόγος, Γάλλος τὸ γένος, ἔζη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρά-
τορος Αὐγούστου, ἐν Ῥώμῃ ἱσοῦς καὶ 10 ἔτη π. Χ. 1^η. Ἦτον φιλόσοφος
καὶ Ῥήτωρ, ἱσοῦς ἐδίδασκε καὶ τὴν Ῥητορικὴν κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν
Ἑλλήνων. Κατὰ τὸν τρόπον Θεοδόμου τοῦ Κένου, περιήρατο Ἱστορικῶς
ἀναμύσαντος 358 πρὸ Χριστοῦ, ἢ κατὰ τὰς χρόνους Φιλίππου τοῦ Μακεδό-
νος, ἀλλὰ μὴ περισσεύσαν Ἱστορικὴν τέχνην καὶ κριτικὴν, συνέγραψεν ὁ Τρό-
γος Ἱστορίαν γενικὴν ἐπιγραφουμένην, *Historiae Philippicae et totius
mundi origines et terrae situs*, ἢ Ἱστορίαν τοῦ Μακεδονικοῦ βίσι-
μου, κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ Φιλίππου τοῦ Μεγάλου, μέχρι τῆς πτώσεως αὐ-
τοῦ διὰ τῶν Ῥωμαίων, εἰς 14 βιβλία ἃς ἐπιστάδια συνέμειξε γεωγραφι-
κὰς καὶ Ἱστορικὰς εἰδήσεις περὶ τῶν τόπων ἐκείνων, εἰ ἑποία συνεδέθησαν

πτήν εἰς ὄλους, μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καθ' αὐτὸ καλ-
 λῆς σπουδῆς ἄξιον, καὶ εἰς τὸ ὅποιον τὸ Ἑλληνικὸν γένος
 ἔχει κατ' ἔξοχὴν κλίσιν. Τῆς μεταφράσεως ἡ γλώσσα ἔχει φρά-
 σεις δημώδεις μὲν, ἀλλ' ὄχι εὐκαταφρόνητος, καὶ ἡ ὀνομα-
 θεσία ὄχι ἀτυχῆς. Εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κειμένου εὐρίσκει τις
 καὶ σημειώματα, τὰ ὅποια ἀποβλέπουν τὸ πραγματικὸν μέ-
 ρος μᾶλλον παρὰ τὸ λεκτικόν· δι' αὐτῶν σκοπὸν εἶχεν ὁ με-
 ταφραστής, καθὼς ὁ ἴδιος τὸ λέγει εἰς τὸ προοίμιον, νὰ δώσῃ
 ρύθμιν εἰς τὴν ἀναγνώσῃν εἰς τὸ νὰ προσέχη εἰς τὴν κατὰ πρό-
 του λόγον σκοπὸν τῆς Ἱστορίας. Εὐχῆς δὲ ἄξιον ἦτον (καὶ ζη-
 τοῦμεν συγγνώμην διὰ τὴν ἑλευθερίαν αὐτῆν), ἂν ὁ μετα-
 φραστὴς ἀπέφυγε τὰς πολλὰς ὀβριδικὰς λέξεις, τὰς ὅποιας
 ἀπαντᾷ τις εἰς παραπολλὰ μέρη. Ἀναμνηθῶντες εἶναι ὅλοι εἰς
 τὸν αἰετῶν τύπον· πλὴν ὅσα προφέρονται διὰ τοῦ σώματος,
 εἴν πρέπει καὶ νὰ γράφονται πάντοτε ὅλα, καὶ ἄς ἦναι καὶ
 ἀρμόδια. — Εἰς τὸ τέλος τῆς μεταφράσεως ἔταξεν ὁ Κύριος
 Δ. Ἐπιλεγόμενα ἀντὶ Προλεγομένων. Εἰς αὐτὰ εὐρίσκει τις
 πᾶσας γνώμας καὶ ἰδέας ὁρίας περὶ γλώσσης καὶ παιδείας,
 καὶ παρακινουμένον καθένα νὰ τ' ἀναγνώσῃ με προσοχὴν καὶ
 ἱπροσωπουλιψίαν· τὴν γνώμην του δὲ τὴν περὶ ἱατρικῶν καὶ

κατ' ἄλλοι μὲ τὴν Μακεδονίαν, καὶ οὕτω περιέβαλε τὴν Ἱστορίαν τοῦ λοι-
 πῶν γνησῶν ἔθνων. Ἐφακήθη εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Ἱστορίας τοῦ ἄρι μόνου
 ἀπὸ τῶν Θεόπομπων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν Ἡρόδοτον, Κτησίαν, Παύσιον,
 καὶ Περσιδῶνιον.

Τὸ ἀφανισθέντος ἀξιολόγου ἱστορικοῦ συγγράμματος τοῦ Τρόγου ἐπιτε-
 μὴν ἔκαμεν, ὡσούτως εἰς Μ.Δ' βιβλίῳ, κάποιος Ἰουστῆος, ἀγνωστὸς διόλου,
 καὶ μᾶτε ὅτι ἠκμαζε κατὰ τὴν δευτέραν ἐκἀντοναστήριδᾶ ἐπὶ τῶν δώδε
 Ἀντωνίωνων, 166 ἔτη μετὰ Χριστόν, καὶ ἂν χρόνον συνήθως τάττεται ἡ
 ζωὴ τοῦ, εἴναι βέβαιον. Ἡ ἐπιτομὴ αὕτη ἐπιγράφεται εἰς τὸ Λατινικόν·
 Historiarum Philippicarum ex Trogo Pompejo excerptarum libri
 XIII, καὶ ἦτον, ὡς καὶ αὐτὸς γράφει, μία Ἀνθολογία ἐκ τοῦ συγγράμ-
 ματος τοῦ Τρόγου. Ἡ ἐπιτομὴ αὕτη, ἂν καὶ ἔχη τόσον πιστὴν καὶ ἀκριβῆ
 μᾶτε ὁμολίαν, νὰ εἴπω οὕτω, διότι παρὰ μὲν εἶναι τόσον διεξοδική· ὡς
 νὰ ἴσθαι ὁ Τρόγος αὐτὸς, ἄλλοτε δὲ πάλιν ὑπερ' αὐτῶν ἔδεν ἐπίτομος, ὡς
 ἀρκεῖα ἔμμοι καθ' ἑαυτὴ Ἱστορία θεωρουμένη, εἶναι ἀξιολόγος, καὶ γίνεται ἀ-
 ξιολογότερα διὰ τὴν ἀφανισμὸν τοῦ μεγάλου συγγράμματος τοῦ Τρόγου.

ἱστορικοῦν σχολείων κρινόμεναι καὶ ὡς ἀδύνατον νὰ ἐκτελεσθῇ,
 καὶ ὡς προβάλλουσιν ἀναιμία εἰς τὴν τωρινὴν τοῦ γένους
 κατάστασιν. Ἀληθινὰ ἀναγκαῖον εἶναι καθεὶς νὰ λάβῃ, καὶ
 εὐχῆς ἄξιον ἦτον τὰ σχολεῖά μας νὰ δίδουν τὴν ἰδέαν τῆς κα-
 τασκευῆς τοῦ σώματος τοῦ, τῆς ζωῆς, καὶ τῶν διαφορῶν
 ἐνεργειῶν αὐτῆς ἐν τῷ ὕγιεινῷ σώματι, τὴν γενικὴν ἰδέαν τῆς
 ἀσθενείας, τῶν διαφορῶν αἰτιῶν αὐτῆς, καὶ τὰ παραγγέλ-
 ματα τῆς Ἱγίεινῆς· ὁμοίως μερικὰς ἰδέας τῆς βοτανικῆς καὶ
 Γεωργικῆς. Ἀλλὰ τὸ νὰ συνηθῶσι σχολεῖα διδάσκοντα ἐξ
 ἐπαγγελμάτων ἱατρικῆν καὶ Γεωργικῆν, τὰ ἀναγκαῖα τα-
 μεῖα διδασκαλίαν τῶν διαφορῶν ἱατρικῶν ἐπισημῶν κ. τ. λ.
 τὸ σφραζόμενα καὶ ἀδύνατον, διὰ τὰς πολιτικὰς περιστάσεις,
 ὑπὸ τὰς ὁποίας εὐρισκόμεθα, καὶ ἀσύμφωνον εἰς τὴν τάξιν
 ὅπου καὶ ὁ ἀτομικὸς ἄνθρωπος, καὶ ὅλα τα ἔθνη, ὅταν ἡ
 ἀνεργουῶνται, ἢ κατὰ πρότον καλλιστογῶνται, ἀκολουθοῦν,
 καὶ ἀνάγκη ν' ἀκολουθήσουσι. Ἡμεῖς σερούμεθα Ἀλφραδιτάρια,
 τὰ σφραζόμενα βιβλία τῶν πρώτων γνώσεων, ὅπου ἡ
 πρώτη ἡλικία πρέπει νὰ λάβῃ εἰς τὴν πρώτην τῆς παιδείουσι,
 βιβλία σφραζόμενα τῆς γλώσσης καὶ φιλοσοφίας καὶ τῆς πα-
 λαιᾶς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς τωρινῆς, σφραζόμενα τῆς φιλοσοφίας,
 τῆς Μυθολογικῆς, τῆς Γεωγραφίας, τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλά-
 δος καὶ γενικῆς, τῆς φυσικῆς Ἱστορίας καὶ τῶν ἄλλων ἐπιση-
 μῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ἄλλων ἐπαγγελμάτων τῶν κυ-
 ριοτέρων εἰς τὴν πατρίδα μας, κ. τ. λ.· σερούμεθα προσέτι,
 τὸ μέγιστον, διδασκάλους ἱκανοὺς καὶ εἰς τὴν ἀριμῶν καὶ
 εἰς τὴν δύναμιν νὰ παιδεύσωσι τὴν νεολαίαν μας. Πάσχον-
 τες αὐτὰς τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας σφραζόμενα, πῶς νὰ συνηθώ-
 μεν σχολεῖα ἱατρικῆς, ἡ ὅποια παρακαταίτε ὅλας τὰς εἰρημένιας
 γνώσεις (καρκετὸς πολλῶν ἄλλων μέσων), πῶς τῆς Γεωργι-
 κῆς, εἰς τῆς ὁποίας τὴν πρόδον ἔχομεν ἀνυπερέβλητα ἐμπι-
 διά; Ἄς ἀναπληρώσωμεν τὰς εἰρημένιας ἑλλείψεις· ἄς κά-
 μωμεν αὐτὰ τὰ πρώτα βήματα· ἄς δώσωμεν εἰς τὴν νεολαίαν
 τὴν σφραζόμενα παιδείαν, καὶ ἄς τὴν κάμωμεν εἰς τὰς περισ-
 σσότερας κλάσεις κοινὴν· ἄς τὰς συνειθίσωμεν εἰς αὐτὴν· καὶ
 τότε εὐκόλα καὶ ὡς ἂν ἐαυτῶν θέλουσι συνηθῶσι καὶ τῆς ἱα-
 τρικῆς καὶ τῆς Γεωργικῆς σχολεῖα. Ἀλλ' ἂν ἀκολουθήσωμεν
 τὴν ἐναντίαν ὁδὸν (εἰς τὸ ὅποιον κατὰ δυσυχίαν ἔχομεν πολ-
 λὴν κλίσιν), εἴμεθα σχεδὸν ἴσθαι τῆς ἐπιτελέσεως ὁ, που μᾶς

κάμνουν εἰ ξένοι — ἀρχίζομεν, ὅπου πρέπει νὰ τελειώσωμεν, nous commençons, où nous devons finir· αὐταὶ εἶναι αἱ διαίτων λέξεις. Αὕτη εἶναι τοῦλάχιστον ἡ ἡμετέρα κρίσις· τὴν κοινοποιούμεν δὲ, ὅχι διὰ ν' ἀναίρεσωμεν τὸν συγγραφεῖα, ἀπαγε! ἡμεῖς τὸν σεβόμεθα, καὶ τὸν ἐμολογοῦμεν σέβας· ἀλλ' ἐπειδὴ πρῶτον κρίνομεν καθεὺν ἐλεύθερον εἰς τὸ νὰ λέγῃ τὴν γνώμην του (χωρὶς ὅμως νὰ πειράξῃ πρόσωπα)· δευτέρου, καὶ ὑπόχρεων, ὅταν ὁ λόγος ἴναι περὶ κοινού πράγματος· τρίτου δὲ, ἐκβέτουτες τὴν ἡμετέραν γνώμην, ἐπιθυμοῦμεν νὰ παρακινήσωμεν τοὺς πεπαιδευμένους νὰ γενῶσι προσεκτικοὶ εἰς αὐτήν, διὰ νὰ ἴδωσιν ἂν ἴναι αὐτὴ ἡ ἀλήθης, καὶ ἀληθεύουσιν νὰ τὴν βάλωσιν εἰς πρᾶξιν, ἢ νὰ εὐράσῃν ἄλλην τὴν πλεόν σύμφωνον εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς μεταφράσεως ταύτης· ἔλαβε δὲ, ὡς φαίνεται, ἡ ἐκδοτικὴ ἐπιτροπὴ ὁ Κύριος Δ. νὰ προσθέσῃ, ὅτι τοῦ βιβλίου τούτου ὑπάρχει καὶ ἄλλη μετάφρασις πάλιν εἰς τὴν νῦν Ἑλληνικὴν παρὰ Ἰωάννου Μάκολα Ἀθηναίου (*) καὶ ἐπιγράφεται: Ἰουζίνου Ἰσορία μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς Λατινικῆς φωνῆς εἰς ἀπλήν φωνῆν παρὰ Ἰωάννου Μάκολα τοῦ Ἀθηναίου. Ἐνετίχισιν, ἀρχῆς παρὰ Μιχαὴλ τῷ Βαρβωνίῳ. Ἡ ἀρχὴ τῆς πρώτης περιόδου εἰς ταύτην τὴν μετάφρασιν εἶναι:

„Εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν τοῦ κόσμου πραγμάτων, δηλαδή τῶν γενῶν καὶ τῶν φυλῶν, ἡ ἀρχὴ καὶ ἐξουσία ἦτον σὺν μὰ εἰς τοὺς βασιλεῖς, οἱ ὅποιοι ἀναβιδιάζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν τιμᾶς καὶ ἀξίας οὐχὶ διὰ τῆς θελήσεως τοῦ κοινού λαοῦ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν προζαγματος, κτλ.“

(*) Ἰωάννης ὁ Μάκολας ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1661 ἔτος ἐν Ἀθήναις ἢ τὸν ἑμπρός κατὰ τὸ ἀπαγγελέμα· μετέφρασεν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ, ἐκτός τῆς ῥηθείσης Ἰσορίας, καὶ τοῦ Ὁσβιδίου τὰς μεταμορφώσεις καὶ ἐξέδωκεν ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὸ 1686 παρὰ τῷ Μ. Ἀγγέλου τῷ Βαρβωνίῳ· ἦτον δὲ, ὅτα ταῦτα μετέφρασεν, ὡς ἔστων. Πρὶν ἀπίθανος, καὶ ἂν μετέφρασε καὶ ἄλλα ἢ ἀσύγγματον, ἀγνωστὸν.

Φ Ι Λ Ο Σ Ο Φ Ι Α .

In elementa philosophiae tentamen, Essai sur les élémens de la philosophie par G. Gley, principal au collège d'Alençon. Paris. Gide fils. 1817. 1 vol. in-8. 5 Fr. ἦτοι: Δοκίμιον περὶ τῶν στοιχείων τῆς φιλοσοφίας κ. τ. λ.

(ς α λ έ ν).

Ἴδου πρὸς τοῖς ἄλλοις τί περιέχουσι περὶ αὐτοῦ τοῦ βιβλίου τὰ Annales encyclopaediques rédigées par Millin. (supra 1817. Septembre pag. 186). „Ὁ συγγραφεὺς, διὰ νὰ κάμῃ τὸ βιβλίον του χρήσιμον καὶ εἰς τοὺς μὴ εἰδημόνας τῶν κλασικῶν γλωσσῶν, ἐπρόσθεσε καὶ τὴν γαλλικὴν μετάφρασιν. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα εἶναι γραμμένον μὲ πολλὴν φρίνησιν· καὶ περιέχει ἀκριβεστάτας ἀρχάς· εἶναι δὲ τρόπον τινα ὡς εἰσαγωγὴ εἰς ἕν ἄλλο πολλὰ ἐκτεταμένον περὶ τῆς ἰσορίας τῆς παλαιᾶς καὶ νέας φιλοσοφίας· καὶ ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς ἐγνωρίσθη εἰς τὴν Γερμανίαν μὲ τοὺς σημαντικωτέρους διδασκάλους τῆς νέας ὑπερβατικῆς (transcendentale) α)

α) Ἡ λέξις transcendent ταυτοδυναμεῖ μὲ τὴν ὑπερβατικὴν καὶ εἰς τὴν παλαιὰν φιλοσοφίαν ἐσήμανε τὰ ἀνώτερα ὑπὲρ τὰ συναίδημα· γὰ πράγματα, τὰ ἀπόλυτα, ἢ τὰ γενικώτατα ὄντα, καθὼς, Θεοῦ, ἀγαθῶν, πρᾶγμα, οὐσία, δὴ κτλ· εἰς δὲ τὴν μαθηματικὴν, συνεκθίσει: transcendent, καμπύλια transcendent ἐνομαζόνται, ὅσαι ὑπερβαίνουσι τὰ ὅρια τῆς ἀπλῆς καὶ στοιχειώδους μαθηματικῆς, καθὼς π. γ. αἱ συνεκθίσεις, αἱ ὅποια περιέχουσι ἡμίτερα, συνημίτερα, κυκλικὰ τόξα, λογαριθμοὺς, διστοκικὰς ποσότητας κτλ· εἰς τὴν νεωτέραν δὲ μὲν φιλοσοφίαν αὐτὴ ἡ λέξις ἐρήθη διαφόρως κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν συστημάτων, πολλὰκις καὶ εἰς τὸν ἴδιον συγγραφεῖα δὲν ἔχει σταθερὰν σημασίαν. Μερικοὶ ἐνομαζόντι transcendent τὰς κρίσεις, ὄντας κτλ, ὅσαι δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς φύσεός των ν' ἀποκηθῶσι διὰ τῆς πείρας (ὑπερβαίνουσι, ὑπερπηδῶσι τὰ ὅρια τῆς ἀλήθεικότητος), καὶ transcendental τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ transcendent· ἄλλοι ἐνομαζόντι transcendent τὰς ἐνώσεις καὶ ἰδέας τῶν πραγμάτων ὡς ἀπολύτως καὶ καθ' ἑαυτὰ ὑπάρχόντων, ἀδυνάτων γὰ γενεῶν ἀντικειμένου τοῦ γνωστικοῦ, ἀνυπερβάτων ὡς πρὸς τὸ γνωστικὸν μας, καὶ θεωρουμένων ὡς τὸ ἀναφύρισον α) τῆς μεταφυσικῆς· transcendental δὲ

φιλοσοφίας μᾶς ἔδωκεν ἀκριθῆ περι αὐτῆς ἰδέαν· καὶ εἶπε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του. Περὶ αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος λέλομεν ἐπιλήσει καὶ ἄλλοτε, ἐπειδὴ μᾶς ἐράνη πολλά ὑσιώδες καὶ χρήσιμον, καὶ μάλιστα εἰς ἓνα καιρὸν, ὅπου τὸ πᾶν προσηκνύει ἐπιστροφῇ εἰς τὴν καλὴν καὶ ὀρθὴν σπουδὴν, καὶ εἰς τὰς μεθόδους, τὰς ὁποίας ἔδειξεν ἀφελίμους τῶν αἰώνων ἢ πείρα.“

Πρὸ μερικῶν χρόνων ὁ γνωστὸς διὰ τὴν βαθεῖαν πολυμαθεῖάν του Villers, ἐπιθυμῶν νὰ εἰσαχθῆ, ἢ νὰ γενῆ γνωστὴ εἰς τὴν Γαλλίαν ἢ νεωτέρα φιλοσοφία τῶν Γερμανῶν, συνέγραψε τὸ ἀξιόλογόν του βιβλίον τὸ ἐπιγραφόμενον Philosophie de Kant ou Philosophie transcendente, τὸ ἔπειον καὶ ἂν ἀμέσως δὲν ἔδειξεν ἀποτελεσματὸν ἀνάλογον μὲ τὸν Ζήλον ἢ τὴν προθυμίαν τα, ἀνεπαισθήτως ὅμως ἐνήργησε κάμπουσον, καθὼς ἡμπέρεί τινὰς νὰ τὸ πληροφορηθῆ ἀπὸ μερικὰ φιλοσοφικὰ τοῦ

ὡς πρὸς τὴν ὑποκειμενικὴν μορφήν, τὴν ἀποτελουμένην ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ ἀνακαυθίνεσθαι καὶ γνωρίζεσθαι, καὶ μάλιστα καθ' ὅσον ἡ δυνατότης, ἢ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἡμπορεῖ νὰ γνωρισθῆ ἐκ τῶν προτέρων, ἀνεξαρτήτως δηλαδὴ ἐπὶ τὴν ἀσθησὶν καὶ τὴν πείραν (*)· καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀνάγκην, ἂν τὸ transcendent μεταφρασθῆ ὑπερβαίνον, ἢ ὑπερβατικόν, διὰ τὸ transcendental εἶναι ἴσως δύσκολον νὰ εἰσθῆ, κατάλληλος ὀνομασία ἀπὸ τὰ κυριώτερα τοῦ ὑπερβαίνοντος ἔστι ἐν θελήσει καὶ ἡμᾶς εἰς τοῦτο ἔχῃ τόσον ἀκρίβει ἀόλας τῶν κανόνων τῆς Γραμματικῆς, καὶ νὰ ἀναπληρῶσθαι τὴν φυσικὴν ἀδυναμίαν τῶν γλωσσῶν διὰ τῆς συνθήκης, τῆς ἀνεγκλιστότης καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἰδιαιτάς τῶν ἐπιστημῶν γλώσσας, ἐνόση τέλος πάντων νὰ εὑρεθῆ τὸ καλλίτερον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐδὼ ἡ ταιούτη ἐξέτασις δὲν ἀνήκει πικνύτασιν, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὰ στοιχειώδη καὶ διδακτικὰ τῆς φιλοσοφίας βιβλία, διὰ τοῦτο δὲν ἀποφασίζεται τίποτε περὶ τούτου, καὶ παρακαλεῖται ὁ ἀναγνώστης, νὰ μὴν κατακρίνῃ τὴν τῆς λέξεως transcendente διὰ τῆς ὑπερβατικῆς ἐξέληξιν, ἐνῶ μάλιστα μερικὸι ὁμογενεῖς ἐξέληξαν οὕτως, ἂν δὲν ἀπατώμαι, τὴν λέξιν transcendent εἰς μαθηματικῶν βιβλίων μεταφράσεις.

(*) Ἰδὲ τὸν Kant, Kritik der reinen Vernunft, 2 te Aufl. S. 25, καὶ S. 80. ὁμοίως καὶ τὸν Villers, Philosophie de Kant. T. 1. pag. 116. καὶ τὸν Wachmann, Ueber die Philosophie meiner Zeit. S. 41.

Γάλλων συγγράμματα, τὰ ὅποια ἐφάνησαν μετὰ τὴν τύπωσιν αὐτῶν βιβλίων· ἢ ὁ Gley ἀναμφιβόλως μὲ τὸ δοκίμιόν τε, ἂν ἢ δὲν ἔχη τὸν αὐτὸν σκοπὸν μὲ τὸν Villers, θέλει ἐνεργήσῃ ὅμως ὁμοίως, καὶ μάλιστα εἰς τὴν τωρινὴν ἐποχὴν· ἐπειδὴ οἱ Γάλλοι, οἱ ὅποιοι ἕως τὴν σήμερον διὰ πολλοὺς λόγους, ἀδιαφοροῦσαν περὶ τῶν προόδων τῶν Γερμανῶν εἰς ὅλας ἐγγένει τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἄρχισαν τέλος πάντων νὰ γνωρίζουν, ὅτι ὁ κινεζισμὸς καὶ ὁ ἐθνικὸς ἐγωϊσμὸς εἶναι εἰς κάθε ἔθνος, ὅσον φρατισμένον καὶ ἂν εἶναι, βλαπτικώτατα ἐλαττώματα· καὶ ὅτι ἔθνος μεγάλον, εὐνομούμενον, φιλάυθρον, φιλελεύθερον, θαυρῆν, φιλόπονον, πολυμαθὲς καὶ βαθύνουν εἶναι ἀδύνατον νὰ ζῆ, νὰ ὑπάρχῃ καθ' ἑαυτὸ, δίχως νὰ συνεισφέρῃ τὰ μέγιστα εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀληθείας τῶν γνώσεων καὶ τῶν συμφερόντων μας, καὶ εἰς τὴν βᾶσιμον πρόοδον τῶν ἕσων διακρίνουν τὰ τοιαῦτα ἔθνη ἀπὸ τὰ βάρβαρα καὶ δυναστευόμενα· ὅθεν πολλοὶ σοφοὶ καὶ πολυμαθεῖς Γάλλοι πασχίζουσι καὶ δι' ἄλλων μέσων καὶ διὰ τῆς μεταφράσεως, νὰ μεταφέρουν τὰ τῶν Γερμανῶν εἰς τὴν πατρίδα των· ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ὁ πολυμαθὲς ἱατρός Jourdan, ὁ ὅποιος, ἀπρὸς ἐπιλοῦτισε τὴν ἱατρικὴν τῶν Γάλλων φιλολογίαν μεταφράσας τὸ περίφημον σύγγραμμα τῆς ἱατρικῆς ἰστορίας τοῦ σοφοῦ Sprengel, ἐτύπωσε πρὸ ὀλίγου καὶ τὴν μετάφρασιν τῆς ἰστορίας τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας τοῦ Buhle (*). Καὶ ἐπειδὴ μερικὸι ἀπὸ τοὺς σπουδαίους ὁμογενεῖς μας, μὴν εὐρόντες εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσουν τῶν Γερμανῶν τὴν φιλολογίαν, καὶ μὴν ἠξέουροντες διὰ περιστάσεις ἀκριβῶς τὴν σημερινὴν τῶν Γάλλων, ἐνδεχόμενοι νὰ ἔχουν περὶ τῶν Γερμανῶν διόλου ἐσφαλμένην ἰδέαν, καὶ νὰ τοὺς κρίνουν κατὰ μερικὰ ἐπιπόλαια, ἢ καὶ ἄκριτα συγγράμματα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, καὶ τῶν ὁποίων ἢ ἀνάγνωσις εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ κοινοτέρα εἰς

(*) Histoire de la philosophie moderne, depuis la renaissance des Lettres jusqu' à Kant, précédée d'un abrégé de la philosophie ancienne, depuis Thales jusqu' au XIV. siècle par J. G. Buhle, Professeur de philosophie à Goettingue. Traduite de l'Allemand par A. G. L. Jourdan. I. gros vol. prix. 4 Fr. à Paris chez Fourrier, rue Fourpée. Nr. 7.

τους έδικούς μας, διὰ τούτο ας συγχωρηθῆ εἰς αὐτήν τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσθεθῶν αὐτολεξεί ὀλίγα, ἀπ' ὅσα γράφει ὁ επικριτὴς αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος. „Apprès avoir produit Leibnitz, l'Allemagne fatiguée se reposa quelque temps en silence dans une érudition profonde, d'où sortit tout à coup le criticisme et cette foule des systèmes au moins extraordinaires, qui ont tout remué, tout renouvelé, tout agrandi, et dont la majesté, la hauteur et l'étendue étonnent et confondent ceux mêmes qu'ils ne peuvent entraîner. Des lors l'érudition et le génie se développèrent et fleurirent ensemble en Allemagne. Le même si- le vit paraître Kant, Fichte, Schelling, avec Meiners, Tiedeman, Ternemann et Follenborn. . . . R y a peut-être en Allemagne quinze Histoires justement fameuses des principales parties de la philosophie, on l'a divisée pour la mieux traiter, on l'a considérée sous toutes ses faces interessantes; chaque grand siècle, chaque école, ancienne ou moderne, allemande, anglaise ou française, a son Histoire . . . . Aussi l'Allemagne, qu'on accuse d'un fole enthousiasme pour toutes les nouveautés, l'Allemagne qu'on connaît assez peu, et qu'on juge avec beaucoup de légèreté, est la nation d'Europe dont on surprend le plus difficilement l'admiration, parcequ'elle est la plus difficile à tromper β) sur la nouveauté des doctrines. Nul

β) Αὐταὶ αἱ κρίσεις δὲν ἀληθεύουν μόνον ὡς πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ ὡς πρὸς ὅλας τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχναι· ὡς καὶ εἰς τὰς ἱατρικὰς, κατὰ τὰ ὅποια ἡ Γερμανία ἠμποροῦσε χωρὶς κλίμακον βλάβην νὰ εὐχαρισθῆ εἰς τὸν αὐτόν της, ὄχι μόνον δὲν τὴν λαμβάνει μήτε τὸ πνευματικὸν ἀπ' ὅσα γίνονται εἰς τὰ λοιπὰ φωτισμένα ἔθνη, ἀλλ' ἔχει καὶ ἀκριβοτέρην καὶ ἀληθευέραν εἰδήσιν· ἴδοι τί γράφει ἡ ἱατρικὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Παριεῖου (Cahier de juillet 1817. pag. 92.) περὶ τῆς ἱατρικῆς καὶ χειρουργικῆς ἐφημερίδος τοῦ Salzbourg: „Le plan de cet ouvrage consiste principalement à présenter des analyses succinctes de tous les ouvrages de médecine qui paroissent en Europe et dans les autres parties du monde civilisé. En effet, ce recueil rend compte de la littérature médicale de tous les pays, et, pour ce qui concerne par exemple celle de la France, il n'est pas de journaux de médecine Français qui la fasse si bien connoître què

systeme ne règne dans ce pays du vrai savoir; les écoles les

ja Gazette de Salzbourg. Mais un avantage bien reel qu'elle présente, et qui est en général commun au plus grand nombre des feuilles littéraires d'Allemagne, c'est qu'on n'y remontre pas comme en France (de ces critiques dictées par la complaisance, ou par des motifs, quelques fois bien opposés, κ.τ.λ. με πόσον λοιπὸν κούφουτητα κατακρίσει ἕνας Γάλλος τοὺς Γερμανοὺς, ὅταν ἐπὶ παραδόσιας μὲ παμπόδη ῥητορικῆς τόνον δογματίζῃ, ὅτι οἱ Γερμανοὶ πιστεύουσι τὴν κούφουτητα (la cigue, ciguia) ἀφθασον ἱατρικὸν κατὰ τοῦ καρκίνου (ἐπειδὴ τούτο τὸ εἶδος εἶπε τὸσον χρόνον ὁ Stoll!)· ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἶναι μυορῶπισται, ὅτι τὰ κενάκια τῶν Γάλλων εἶναι πλέον καλοφωτισμένα, ὅτι οἱ Γάλλοι ἤδραν τὸν δόμον τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιταχύνουσι τῆς ἐπιστήμης τὴν πρόσδον, οἱ δὲ Γερμανοὶ ἐξ ἐναντίας ὄχι μόνον τὴν ἐμπειροῦν, ἀλλ' ἐνεργοῦν καὶ ἀπορατικῶς. Πῶς νὰ μὴν ἀπορήσῃ τινὰς δι' αὐτὴν τὴν τόσον ἀπροσσιτικὴν κατάκρισιν, ἂν ἤξεύρη, ὅτι ὡς καὶ εἰς τὰ κινώτερα φυσικὴν δὴ τῆς φυσικολογίας συγγράμματα τῶν Γερμανῶν τοικύτη δύναμις δὲν ἀποκρίνεται εἰς τὸ κενεῖον; Πῶς λοιπὸν παραμορφώνονται τῶσον εὐκόλα τὰ κενάκια ὅλων τῶν ἀτόμων ἕως ὀλοκλήρου ἔθνοισ, διότι ἕνας ἱατρός του ἐπίφησι ποτὲ ὡς εἰδικὸν τὸ τὰδε ἱατρικὸν κατὰ τοῦ τὰδε πάθους; ἂν τὰ τοιαῦτα συμπεράσματα ἐσυγχωροῦντο ἀπὸ τῆν ὀρθῆν καὶ ἀληθινὴν λογικὴν, ἔποια ἐπόμενα δὲν ἠμποροῦσε νὰ συναχθῇ τινὰς ἔξ ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω κρίσεις αὐτοῦ τοῦ διδασκάλου, καὶ ἀπὸ ἄλλα κλίμπεσα, τὰ ὅποια ὁμῶς εἶναι πάντα ἔξω τῶν παρόντος σκοποῦ; μὲ ὅλον τούτο ποῖος ἂν ἔσους ἡ τύχη τοῦ εἰρηθῆτος· ἂν ἀκούσουσι τοῦς σοφοῦς καὶ θαυμασίους διδασκάλους τῆς πατρίδος του, οἱ ὅποιοι κ' ἐτίμησαν καὶ τιμοῦν ὄλην τὴν ἀνθρωπότητα, θέλει τομήσῃσι νὰ λογιεσθῆ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καὶ δὲν θέλει θαυμάζῃ μεσίτας κ' εὐγνωμοσύνην τὴν βύσιμον πολυμάθειαν καὶ τὴν μεγάλην σοφίαν του; καὶ ποῖος ἂν ἔσους ἔτυχε νὰ γνωρίσουσι ἀμέσως, ἢ ἐμμέσως τὰ ἐξωτερικὰ ἢ ἐσωτερικὰ προτερήματα τῶν ὁμογενῶν του, ἠμποροῦν νὰ μὴν εἰρήσῃσι καὶ νὰ μὴν ἀγαπήσῃσι τὸ φωτισμένον καὶ ἐξευγενισμένον γένος τῶν Γάλλων, παρασθέντων διόλου μερικῶν ἀτόμων τὰ ἐλαττώματα;

Περὶ τὸν θέθειαν νὰ σημειωθῆ, ὅτι τὰ ἀνωτέρω, ἂν καὶ πολλὰ μερικῶν μόνον, ἔχῃ μόνον χωρὶς εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ με ἄκραν συσελῆν καὶ λύπην ἔγραψαν· ἐπειδὴ ἕνας ὁμογενής μας πρέπει πρῶτον νὰ καταπατήσῃ διόλου τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ ἔπειτα νὰ φρονήσῃ, ἢ νὰ ὁμιλήσῃ κατὰ τῶν φωτισμένων τῆς Εὐρώπης ἔθνων, εἰς τὰ ὅποια εὐρίσκωμεν ἀφθόνως ὅλα τὰ πρὸς τὴν βελτίωσίν μας ἀφικουτα καὶ ἀναγκαῖα, μὴν

plus diverses s'élèvent librement et se combattent, et s'éclaircissent en se combattant; enfin si l'Allemagne ne possède la vérité que personne ne possède, elle n'est du moins asservie à aucune théorie exclusive, et elle cultive la science avec cette noble indépendance, qui élève l'esprit, le fortifie et le féconde: c'est là le bienfait de l'histoire de la philosophie. L'Angleterre n'y est point étrangère; et quoiqu' elle se repose avec sécurité sur les forces de son bon sens national et de ses dernières théories, elle n'ignore point les doctrines des autres peuples; cependant les amis de la philosophie voyent encore avec regret les compatriotes de Hume et de Reid si peu familier avec Kant et Jacobi. Pour nous autres Français, tombés de toute la hauteur du Cartesianisme sous le joug du système de Locke, contents de le développer sans le discuter, à peine si le bruit des attaques qu'il essayait de toutes parts, celui même de sa chute et des nouveaux systèmes qui s'élevèrent en foule sur ses débris, a pu arriver jusqu' à nous à travers les barrières de toute espèce, qui, depuis cinquante ans, nous séparent de l'Europe. . . . Archives philosophiques, politiques et littéraires. Nr. 1 juillet 1817.

ἀπαντῶντες κἀμὲν ἐκ μέρους τῶν δυσκολίῶν, ἀλλὰ καὶ μάλιξ εὐρίσκοντες διὰ τῆν φιλανθρωπίαντιον, καὶ τῆν πρὸς τοὺς προπάτοράς μας εὐγενῆ εὐγνωμοσύνην τῶν ὄχι ὀλίγα ευκολύνσεως μέσῃ· πλήν ἑπειδὴ εἶναι εὐδεχόμενον ὀλίγα τινὲς τῶν ὁμογενῶν μας, ἐπιθυμοῦντες ἴσως νὰ συναθροίσουν τρυφώριον ὅλα τὰ δυνατὰ καλὰ, νὰ λατρεύουν μὲ παραξήλωμένον ἐνθουσιασμόν τὰ περὶ αὐτοὺς, τὰ δὲ ὀλίγον ἀπώτερρα, εἰς τὰ ὅποια δὲν ἠθέλησαν, ἢ δὲν ευκαίρησαν νὰ πλησιάσουν, κ' ἐσωτερικῶς κ' ἐξωτερικῶς νὰ τὰ καταφρονούν καὶ νὰ τὰ ἐξουθενούν, διὰ τοῦτο ἐπροσέθησαν τὰ ἀνωτέρω διὰ τοὺς ὅσα μέλλουν νὰ ἔμδουν εἰς σχέσεις, ὅπου χρησιμεύει ἀπρκατάληπτα νὰ ζητοῦν καὶ νὰ συλλογούν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τὸ ὡφελιμώτερον καὶ κυλλίτερον.

ELEGIA GRECA (*)
DI
CLOTILDE CAMBRONI
IN ONORE
DEL CELEBRE TIPOGRAFO
GIAMBATISTA BODONI
CON LA
VERSIONE ITALIANA
del padre Maestro
GIUSEPPE MARIA PAGNINI.
Dalla Reale tipografia
PARMENSE.
1795.

AL SOAVISSIMO AMICO
GIAMBATISTA BODONI

Francesco Rosaspina.

Se l'amicizia, onde voi mi onorate, sa le delizie del mio cuore, la compiacenza, che avrete di renderla palese anche per mezzo delle vostre stampe, lusinga troppo la mia ambizione. Ma voi, non pago di farne la memoria tanto durevole, quanto lo saranno le vostre immortali opere, siete direi quasi geloso di restringerne vie più i vinecoli con quei pegni, i quali sono forse più cari alla generosa amicizia, che li comparte, che non allo stesso ricevitore, che insuperbisce d'amare senza interesse. La collezione intera, che io possiedo delle vostre insigni Edizioni è tutta dono della

(*) Ταῦτα μᾶς ἐσχίσθησαν παρὰ φίλου διὰ νὰ καταχωρηθῶσιν εἰς τὸν Δ. Ε., καὶ ὡς ἀξιολόγητα καὶ περίεργα τὰ κηρύττομεν. Οἱ Ξκδ.

vostra amorevole munificenza, ed io sono ricco d'un tesoro, che per la Sua rarità non può nemmeno acquistarsi talvolta con tutto il potere dell' oro. Se la natura mi avesse fornito di larga vena d'ingegno, io emulando quei tanti chiarissimi Vati, che hanno reso omaggio ai vostri tipografici lavori, avrei pure cantato con grati modi e ciò che voi valete sopra tutti gli altri, e ciò che la colta Europa ammira nel valor vostro. Indarsre però la fortuna ha romministrato al mio buon volere ciò che aveva negato al mio ingegno. Il componimento, che a voi consacro su scritto a vostre lode, allorchè vennero alla luce le superbissime edizioni vostre di Callimaco. La Modestia che avete tanto in pregio, non acconsenti, che si pubblicasse colle vostre stampe. Ma ora che un fortunato accidente me ne ha reso possessore, essa non ha più il diritto di contrastarmi un piacere, che è il più solddisfacente al mio cuore. L'autore del Componimento è una Donna, la quale per la sua ben meritata Celebrità fa l'onore non che del suo sesso e della sua patria, ma dell' Italia tutta. Compiuto appena il lavoro lo vide il Regio Professore Padre Maestro Pagnini, profondissimo conoscitore del greco sapere; e tanto gli piacque, ch'egli medesimo volle onorarlo della sua traduzione. Ricevete lo dunque, o Soavissimo amico, con fronte serena; e concedetemi pure, che se io non posso sperare di gareggiar con voi nelle testimonianze dell'amicizia, aspiri almeno a dimostrarvene la riconoscenza con la voce delle Muse, la quale è stata sempre la più ambita da coloro, i quali per la forza di un merito superiore si sono sentiti spinti ad eternare nella memoria degli uomini il proprio nome.

ΕΙΣ

ΙΩΑΝΝΗΝ ΒΑΠΤΙΣΤΗΝ
ΤΟΝ ΒΟΑΩΝΙΟΝ.

ΕΛΕΓΕΙΑ.

Εὐτε ποδὴνεμος ὄσσα κατήλυθεν ἀγγελιωτίς
Εἰς ἔδαφος μακάρων σούς ἐρέουσα πόνους.

Καὶ σπεύδουσα κόμιζε, Βοδάωνι, ἀγκαλίδεσσι
Τεύχος, ὅπερ κέκαμες τοῦτο πανοσιτίον,
Λιμπρας τ' ἀμφιλαφεῖς σελίδας, κλέος εὐρὺ λαχοίσας,
Θαῦμα μέγα θνητοῖς, χάσμα τ' ἐπουρανίως.
Αἶψα μάλ' ἐξ ἑδέων ἀνῆσαν πάντες αἰοῖοι
Ἑλλάδος εὐρυχόρου, Αὐσονίηστε καλῆς,
Ὡς μιν ἑώρου πησίον ἦδη· καὶ τόβ' ἕκαστος
Εἶδόμεν ὅ,τι φέρεῖ βούλετ' ἐπαντιάσας.
Φλάκκος ἀτὰρ πρᾶτις ἐνοήσατο ἴθμα θεαίνης,
Φλάκκος ἔ Πινδαρικής κληρονόμος κιθάρας.
Αὐτίκα δ' οἱ θυμάρμεν ἰδὼν καλὰ σήματα χάρτης;
Καίπερ ἔλισσομένους, εὐ ἐγίνωσκε τύπους.
Εἶπατο δ' ἐν μέσσοισι κίων, μάλα κῆρι γεννηθῶς
Λύτις Παρμῆθεν γράμματα θεσπίσια.
Ὡς ἄρ' ἔφη κείνος, καὶ φρέγγων, εἶβαρ ἔβαλλεν
Ἰμερην ἠδύτατον ἐνὶ κραδίαις.
Βύμβος δ' ἀμπεδίον χλωερὸν πολύγυρος ἀκούσθη,
Οἷα μελισσῶων ἀνθεσιν ἀμφ' ἔυρος.
Καὶ τότε δὴ περέεσσα θεὰ πάναοῖδιμον οἶζε
Βίβλον, τὴν ἐφόρει· λάμπρο Καλλιμάχου
Ἀστὴρ δ' ὡς, ὄνομα κλεινόν· θάμβος τ' ἔχεν εἰσορῶντάς
Ἀγλαίην, βυθμὸν, δαίδαλέαν τε χάριν.
Γλύμματα θηήσαντες, ἐπίαχον ἄλλοθεν ἄλλος,
Ἦν δὲ Σαλούζιάδης πᾶσι διὰ ζώματος,
Τουτάκι Κυρηνάτος ὁ κύκνος ἐς οὐρανὸν εὐρὺν
Πήχεε ἀμφοτέρω ὑφὸν ἀειράμενος,
Ἐνθεος αὖ, κάτοχος τε ἐκείνης ἢς πρὶν ἔχεσκε
Ἐν φάει μούσης, τοῖον ἔλεξεν ἔπος.
Καὶρ' ἴδρις ὦ πολυποικιλ', ἐχέφρων, ὦ πολύβουλε
Κύδις ἀλφειστὴρ αἰὲν ἀγαστότατε.
Οὐδενὸς ἦσσονα γάρ σε τύποι θέσαν, ἔργα τε χειρῶν,
Σός τε νόος φράδμων, ὥπερ ἅπαντα τελεῖς,
Ἄλλα πολὺπροβέβηκας ἔσους πάρος ἥλιος εἶδεν
Ἐπεράμους τέχνης σοῖς πραπίδεσσι σοφοῖς.
Εἶνεκα σεῦ ζώουσιν ἀηδόνες, ἦσιν ὁ πάντων
Ἀρπакτήρ αἴθης οὐκ ἐπὶ χεῖρα βαλεῖ.
Πλέξον ἔμοι δ' ἐρίηρος ἐφαίνου, πλείς· ἐχαρίζε,·
Νῦν καὶ λιμπρότατος σὺν διὰ μόχθον ἐγώ.

Ἄρχόντων γὰρ καὶ βασιλῆών σεπτὸν ἄγαλμα,
 Ἰδρυμαὶ δόξης ὄλβιος ἐν μεγάροις.
 Λί γὰρ, Ἰωάννη, τεὰ μοὶ δέδοτ' ἔργματ' αἰδεῖν,
 Ἔργματα Δαυμάσια κρείσσονα βασιλευσῆς.
 Ἄλλα μὲν οὐ γένηετ', οὐκ ἔσαι κατὰ μέτραν ὅς ἔσει
 Ὅππῃσ' αὖ φρονέεις, χ' ὀππῃσ' ἀνύεις.
 Εἴθε πάλιν κατοχῆς ἀνακλίνουθε πύλων. . . .
 Ἄλλα τί φῶ; πάντως ἔς' αἰδῆς χαλεπός.
 Ἔμπα ὃ ὅ μοι δυνατόν γε, φιλαίτατε, οὔτι μεγαίρω;
 Εὐφρονέως δέξον τέλος ὀφειλόμενον.
 Σοὶ πρέπον ἐστὶ μάλις τὰς σεφέρος, ᾧ ἐπύκασσε
 Αὐτὸς ὁ Καρυεῖος Φοῖβος ἐμοὺς κροτάφους.
 Ταῦτ' ἄρ' ἀμειψόμενοι φιλεώμεθα· ἐξ ἔτι καὶ νῦν
 Σ' ὄξος ὅδε σέψει, ἤδετε δέλτος ἐμέ.
 Ἦ, καὶ ἐλῶν κροτάφων πολιῶν ἀπο δάρυνον ἔρνος;
 Σοὶ δαρησοῦσης χερσὶν ἔθηκε θεῶς.
 Ἦ δὲ λιποῦσα πύλας δυοφερὰς Ῥήνοιο παρ' ὄχθας
 Ἐξανέδου, μεγάλας λαπομένη σερῶν;
 Ὅυ χερσὶν φρέσσκε μετήρονον; ἢ δ' ἐγεγῶνε
 Ἰᾶσι διαβήσθην· οὗτος ὁ Καλλιμάχος
 Παρμαῖος φρίκα λάχεν· περὶ δ' ἐσομένοισι
 Κυδρὸς ἀγαστὸς ἔσι, δέσκελος, ἑλλόγιμος.
 Εἶδ' ἄγε νῦν (ποτιδοῦσα μ' ἔπειτα φράσσατο Φήμη)
 Τὴν χέλυν ὠρυγίαν τίπτει δ' ἄεργον ἔχεις;
 Μέλπε τὸν ἄνδρα φίλον Μούσαις, τὸ δὲ καὶ σέφος ἱερὸν
 Μέλπε χεῖουσα θεῶς Ἑλλάδος ἁρμονίην.
 Ὡς εἰπεῦσα θεὰ πάλιν ἔπτειτο· οὐδ' ἀπίθησα
 Κείνης φραδμοσύνη, καὶ μεμαυῖα πάρος.
 Γράψασ'· ἐν δέλτοις ἐμοῖσιν ἅπαντα μάλ' ὄκα
 Ὅσσα μὲν εἶδον ἐγώ, ὅσσα δὲ καὶ πνυθόμεν,
 Σοὶ τὰδε, καὶ περ ἄσημα, Βοδώνιε, γράμματα πέμπω
 Σὺν τ' εὐαγγελίᾳ, σὺν τε χαρᾷ μεγάλῃ.
 Χαῖρ' εὐτῶ· παρ' ἐμεῖο τορῶτερον, ἢν ποτ' ἀρήξοι
 Φοῖβος ἀκερσεκέμης, πολλάκις ἠσόμενος.

AD PRAESTANTISSIMAM
 GRAECORUM CARMINUM ARTIFICEM
 CLOTILDEM CAMBRONIAM

INTER ARCADEM
 DORYCLEAM SICYONIAM
 EPIGRAMMA
 JOSEPHI MARIAE PAGNINI CARM.
 INTER ARCADEM
 ERILHISCI PYLENEII.

Quae tu divino scripsisti carmine, nostri
 Si facta haec numeri deteriora vides.
 Ne mihi quaeso velis dumtaxat vertere culpae,
 Qui minor ingenio sim, Doryclea, tuo;
 Ast italis quoque ne renuas ignoscere Musis,
 Quaeis Charites grajas aequiparare nefas.

VERSIONE
 DELLA
 PRECEDENTE ELEGIA.

Quando nunzia calò cò piè di vento
 Fama nel regno de' beati Spirti
 A celebrar tuoi vati, e tra le braccia
 Rapidamente il tuo lavor, che al giorno
 Di fresco uscio, recovvi, i rilucenti
 Eogli espansi, o Bodon, di gloria onusti,
 Degli uomini stupor, gioja de' Numi;
 Tutti da' Seggi lor tosto i Cantori
 Dell' ampla Grecia e della bella Ausonia
 Al suo appressare in piè sursero, e tutti
 A lei feronsi incontro disiosi
 Mirar ciò che portasse. I suoi sembianti

Flacco (1) primiero affiguro, del plettro
 Tebano erede Flacco, e le gradite
 Forme mirando delle liscè carte,
 Ben riconobbe, ancorchè attorte in giro,
 Le impresse note, e giubilante in cuore
 Novo divin di lettere tesoro,
 Guido, vien dalla Parma; e immantinente
 Fervido a tutti nacque in sen disio.
 Pe' verdi Campi si diffuse argutto
 Ronzo, qual d'api intorno a fior d'Aprile.
 Allor l'alata Diva aperse in mostra
 Il pregiato volume, e come stetta
 Di Callimaco il nome alto rifulse
 Novo ingombrò stupor quanti mirare
 Dell'opra indnstre la beltà, la grazia,
 Le acconce forme, e i ben incisi fregi,
 Plauso in giro si sciolse, e il nome illustre
 Del Saluzzede andò di Bocca in bocca.
 Ma il cantor Cireneo, levando al cielo
 Le mani e scosso da divin furore,
 Qual gia qui in terra, Cotai mosse accenti:
 Salve, o prode, ingegnoso, esperto e saggio
 Di cose belle trovator, ben degno
 D'immortal nominanza: il tuo gran senno,
 L'Eseguiò della mano, il bel corredo.
 Dè tipi tuoi te sovra quanti vide
 Il sol dell'arte tua maestri innalza,
 Per te vita hanno i carmi, a' quai rapaco
 Pluto non fia che mai la man distenda,
 Tu meco largo di tua grazia e amore
 Tal di luce mi vesti, ond'io delizia
 Fatto di Prenci e Re, felice seggio
 Nell'eterna magion di Gloria ottenga
 Deh Popre tue, Giovanni, oprè ammirandè,

(1) Alludesi alla celebratissima edizione Bodoniana d'Orazio
 fatta poco prima delle tre splendidissime di Callimaco.

Dell'invidia maggior, cantar potessi!
 Ma nessun furvi, nè sarà, che a quanto
 Di bel mediti e campi, il canto agguagli.
 Di novo a me vi dibassate, o sbarre
 Delle infernali porte . . . E. che diss'io?
 Inflessibile a' voti è il Re d'Averno.
 Pur quel ch'io posso di cor grato, ed offro
 Debito omaggio a te, cortese accogli.
 Ben di te degno è il scito, ond'ei medesimo
 Febo carneo ricinse a me lo tempio.
 Con miei pegni gareggiam d'amore.
 Te questa froada, e me il tuo Libro onori,
 Disse, e al cauto crine il lauro tolto
 Porse alla Dea, che tel recasse in dono.
 Essa, lasciati i tenebrosi regni,
 Su le rive del Reno emerse al giorno,
 Alto mostrando il risplendente alloro,
 E in chiaro suon dicendo: Ecco qual premio
 Al parmense Callimaco s'appresta,
 Premio eccelso, divino, e memorando
 Per tutto il corso dell'eta future.
 Poscia affisando in me la Fama il guardo:
 Perchè mai, disse, inoperosa al fianco
 Tieni l'antica lira? ah tosto spandi
 Il greco metro a celebrar quel prode,
 Caro alle Muse, e la concessa a lui
 Sacra corora. Ella si dissè, e sparve.
 Non lenta ai detti della Dea m'arresi
 Seguendo il buon desio, che avea già in petto.
 Jo quanto vidi e intesi entro mie carte
 Vergai, Bodoni, e in queste rozze note
 Con plauso e gioja espresso a te l'invio.
 Or salve; e, se a' miei preghi Apollo arride,
 D'inni miglior da me tributo aspetta.

Α, Σ Μ Α

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΘΗΤΟΝ ΕΡΧΟΜΟΝ

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΤΟΥ Α΄

Ἄπο τὸ πρόσφορον τῆς γῆς ὁ μαιφόνος Ἄρισ
 Ἄσπλαγχνα κατεδίωκε τὴν ἦσυχον Εἰρήνην.
 Βουναὶ, κοιλάδες, θάλασσα, ξηρὰ, κ' ἡ φύσις ὅλη,
 Τοῦ ἀπανθρώπου θύματα, ἐξέναζαν μὲ θλίψιν.
 Ἐθρῖνει τοὺς κατοίκους τῆς ἡ γῆ φρονεομένους,
 Κι ὁ οὐρανὸς ἀντὶ νερῶν αἵματ' ἀπερῆφοῦσεν.
 Οἱ ποταμοὶ κοχλάζοντες μὲ ρεῖθρα αἱματώδη,
 Τρόμαζαν τ' ἀσυνείθιστα κόρια τοῦ Νηρέως.
 Ἡ δὲ φιλήσυχος Θεὰ, εἰς τὴν ἀρμάμαξάν τῆς,
 Ἐφρουγε, μέλις φαίνεται ἔς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου.
 Οἱ κόσμος ὅλος γόγγυζεν, ἔταν ὁ μέγας Ἡρως,
 Ὅταν ὁ Σεβαστὸς πατήρ, ὁ ἑνδοξὸς ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ
 Ἐκτίνας τοὺς βραχίονας μ' ἡρωϊκὴν ἀνδρίαν,
 Ὡς ὁ Περσεὺς τὴν Μέδουσαν, ὡς Ἡρακλῆς τὴν Ἴδραν,
 Πατέδραυσε τὸν μιᾶρον, Ἄρην τὸν ἀνδροφόνου,
 Καὶ τὴν Εἰρήνην ἔζησε ἔς τὸν παλαιὸν τῆς θρόνου.
 Ὡς σρατηγὸν λαιπὸν αὐτὸν, ὡς Ἡρωα σεμμένον,
 Τώρα ἔς τοὺς κέλπους ἔχοντες, αἰς ἀγαθὸν πατέρα,
 Τῆς Ἀθηνᾶς τὰ σέμματα, τ' Ἀπόλλωνος τὰς δάφνας,
 Ἄς τὰ περικαλύψωμεν μὲ τὴν εὐγνώμοσύνην.

αἰως

Εὐγνωμοσύνης ἕνεκα
οἱ ἐν Τεργέσι Γραικοί.

Ἄγγελιαί Φιλολογικαί.

Ἄπο γράμματα ἐκ Βουκουρεσίου τόσον πρὸς ἡμᾶς αὐ-
 τοῦς, ὅσον καὶ πρὸς ἄλλους, μανθάνομεν τὰς πρότινες και-
 ροῦ γενομένας εἰς τὸ ἐκεῖ Λυκεῖον μεταλλαγὰς καὶ μετα-
 βολὰς καὶ ἐν γένει τὴν παντελῆ αὐτοῦ μεταρρυθμίσειν. Ἐπει-
 δὴ δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἀνάγονται εἰς φιλολογικὰς ἐφημερί-
 δας, κηρύττομεν ἐν συντήμῳ εἰς τὸ Πανελλήνιον, ὅτι οἱ μέ-
 χρι τοῦδε διδάσκαλοι παραιτήθησαν, καὶ διορίσθησαν αὐτ' αὐ-
 τῶν κατὰ ὑψηλὴν ἡγεμονικὴν συναίνεσιν εἰς μὲν τὰς ἐπιστή-
 μας ὁ Κύριος Βενιαμὴν ὁ Λεσβίος, ὁ γνωστὸς διδάσκαλός
 ποτε εἰς τὸ ἐν Κυθωνίαις τῆς μικρᾶς Ἀσίας σχολεῖον, εἰς
 δὲ τὴν Ἑλληνικὴν Φιλολογίαν μαθητῆς τῆς τῶν σοφῶν τῆς
 Σμύρνης διδασκάλων Κούμα καὶ Οἰκονόμου πολλὰ πε-
 παιδευμένους· προσεκληθήθησαν προσέτι ὅτε περίφημος αὐτὸς
 Οἰκονόμος, καὶ ὁ ἄριστος ἱστορικός καὶ φιλολόγος Κύριος
 Α΄ Μουσοῦξύδης· ἔτι δὲ καὶ εἰς μαθηματικὸς ἐκ τῆς σο-
 φῆς Εὐρώπης διὰ τοῦ Κυρίου Βενιαμίν, καὶ ἄλλοι ἄλλαχόθεν
 πρὸς τὴν ἐνδεχομένην τελειότητα καὶ καλὴν ἀποκατάστασιν τοῦ
 Λυκείου.

Ἐφοροὶ δὲ διορίσθησαν ἀντὶ μὲν τοῦ ἤδη τὸ ζῆν ἀποτί-
 σαντος Μπάνου Φιλιππέσκου ὁ Ἄρχων Βέρνικος Κύριος Γεώρ-
 γιος Σλατινιάνος, ἀντὶ δὲ τοῦ Μπάνου Γρηγορίου Βραγ-
 κοδάνου ἕτερος φιλομαθὴς Ἄρχων, μετὰ τοῦ πανερωτάτου
 ἀγίου Μητροπολίτου, καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Βου-
 ζαίου, καὶ τοῦ κατὰ καιρὸν μεγάλου Ποσελνίκου.

Ὅλα ταῦτα καὶ ἔτι πλείω κατὰ χρεωστὴ ἡ Βλαχία εἰς τὸν
 ὑψηλότατον αὐτῆς Ἡγεμόνα, τὸν περικλεῶς ταυτῶν ἡγεμο-
 νεύοντα, πατρικῶς κηδόμενον περὶ τοῦ ἐμπιστευθέντος εἰς τὸ
 ἕφος αὐτοῦ λαοῦ, καὶ σοφῶς διοικοῦντα, τὸν φίλον καὶ προ-
 σάτην τῶν Μουσῶν καὶ τῶν φιλομουσῶν, ΙΩΑΝΝΗΝ ΓΕΩΡ-
 ΓΙΟΥ τὸν ΚΑΡΑΤΖΑΝ, περὶ τοῦ ὁποῖο γράφει τις ἐκ Βουκουρε-
 σίου πρὸς τὸν ἐν Βιέννῃ φίλουτου, κοινολογῶν πρὸς αὐτὸν
 τὰς εἰς τὸ ἐκεῖ σχολεῖον γενομένας μεταβολὰς, καὶ τὰ ἀκό-
 λουθα, τὸν φιλόμουσον καὶ γενναῖον χαρακτήρα τοῦ Ἡγεμό-
 νος ἀποδεικνύοντα. „Δὲν ἠμπορεῖς, φίλε, νὰ σοχασθῆς πό-

ση εἶναι ἡ γενναία καὶ φιλόγενής φροντίς, καὶ ὁ ἔνθερος ζῆλος τοῦ ὑψηλτάτου ἡμῶν Αὐθέντου περὶ τὰ καλά καὶ κοινῇ συμφέροντα τῆς ἡμετέρας πατρίδος. Ἄφ' οὗ ἐπείκεισε τὸ σχολεῖον μὲ ἐβδομήκοντα χιλιάδας γροσίων ἐτήσιον εἰσόδημα, ἤδη φροντίζει ἀναλόγως νὰ εὕρῃ καὶ διδασκάλους ἱκανοὺς καὶ ὄντως σοφοὺς διὰ νὰ φωτίσωσι τὸν λαὸν καὶ τὰς εὐγενεῖς τῆς Βλαχίας, καὶ ὅλους τοὺς ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐρχομένους εἰς τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ Λύκειον μαθητὰς· ὥστε οὐδεμίᾳ πλέον ἀμφιβολία μένει, ὅτι ἐν ὀλίγῳ διαστήματι καιροῦ θέλομεν ἰδεῖ αἰσθητὴν διαφορὰν εἰς τὴν κοινὴν παιδείαν, διευθυνομένην ὑπὸ φιλοσόφου καὶ μεθόδικοῦ συστήματος. Καὶ διὰ τοῦτο κοινῶς πρέπει νὰ εὐγνωμονώμεν εἰς τὸν ὑψηλότεον ἡμῶν Αὐθέντην, καὶ διὰ γέρας τῆς φιλογενείας καὶ φιλοκαλίας Αὐτοῦ νὰ ὑψώωμεν ἀδιαλείπτως χεῖρας ἰκετιδᾶς πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἀμεταπτώτου ὑγείας, διηνεκοῦς εὐημερίας καὶ πλυχροῦ ζερεώσεως τοῦ κοινῶ ἡμῶν πατρὸς καὶ κηδεμένου“.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ πρὸς τὸ Λύκειον τοῦ Βουκουρεστίου γινόμενα παρὰ τοῦ ὑψηλτάτου Ἡγεμόνος καλά ἀποβλέπουσιν ἐμμέσως καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα αὐτὴν, διὰ τοῦτο πρέπει καὶ ὅλοι ὅσοι φιλογενεῖς, φιλέλληνες νὰ ἐπευχηθῶμεν πρὸς τὸν Ἡγεμόνα αὐτὸν ὅσα εὐχεται καὶ ὁ τοῦ Βουκουρεστίου κάτοικος, καὶ νὰ συγχαρῶμεν ἐν ταῦτῳ καὶ τὴν κοινὴν μητέρα καὶ πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα, ὅτι ἐγέννησε τοιοῦτους ἰσχυροὺς συνεργοῦντας τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

Ἵποσχόμεθα, ὅτι θέλομεν φροτίσει νὰ κηρύξωμεν κατὰ καιροῦς διὰ τοῦ Α. Β. καὶ ὅσα ἄλλα καλά ἤβελαν γενῆ πρὸς τοῦ Βουκουρεστίου τὸ Λύκειον, τοῦ ὁποῦ ἤδη ἀρχίζει λαμπρὰ ἐποχὴ.